

Joukkoliikenteen talousarvioehdotus 2024

SEUJOUKJ 23.08.2023 § 25

Vuoden 2024 seudullisen joukkoliikenteen talousarvioon ehdotetaan seuraavaa:

Hallinto:

Hallinnon toimintakulujen osalta esitetään talousarvioehdotuksessa nettomenojen lisäystä yhteensä noin 34 000 euroa vuoden 2023 talousarvioon verrattaessa.

Osuudet :

Joensuu lisäys	24 000 €
Kontiolahti lisäys	6 000 €
Liperi lisäys	4 000 €

Ehdotettu hallinnon toimintakulujen lisäys, noin 52 000 euroa, koostuu seuraavasti:

Palvelujen ostoissa muutosta:

• Waltti-kehittämishankkeiden vuosittaiset käyttökustannukset	34 000 €
• Rahoitus- ja pankkipalvelut (verkko- ja mobiilikaupan kasvu)	13 000 €
• Muut palvelut	9 000 €
• Huoneistojen vuokrat	20 000 €

Palkoissa ja palkkioissa henkilöjärjestelyjen muutokset	-17 000 €
Aineissa ja tarvikkeissa vähennystä	- 7 000 €

Tuottojen lisäys / mm. VR-laskutus – koko vuosi, noin 17 600 €. Kuntalaskutuksessa muutos nettomenon lisääntyessä, 10 000 €.

Tuloslaskelma €

16.8.2023

Tammikuu-Kesäkuu 2023

2441 Joukkoliikenteen yhteiset

	Ta 2023	Tot. 1-7		Ennuste		TAE2024	Muutos TAE 2024 /TA 2023
		2023	Tot. %	31.12.2023	Erotus		
Toimintatuotot	226 000	51 725	22,9	291 214	65 214	253 600	27 600
Myyntituotot	226 000	49 793	22	3 000		2 000	
Tuet ja avustukset	0	0	0	50 000			
Muut toimintatuotot	0	1 932	****	238 214		251 600	
Toimintakulut	-630 000	-334 826	53,1	-734 856	-104 856	-681 600	-51 600
Henkilöstökulut	-172 773	-72 876	42,2	-172 773		-155 800	
Palkat ja palkkiot	-138 102	-58 769	42,6	-138 102			
Henkilösivukulut	-34 671	-14 107	40,7	-34 671			
Eläkekulut	-29 190	-11 919	40,8	-29 190			
Muut henkilösivukulut	-5 481	-2 188	39,9	-5 481			
Palvelujen ostot	-390 000	-225 679	57,9	-496 137		-445 600	
Muiden palvelujen ostot	-390 000	-225 679	57,9	-496 137			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 000	-4 327	33,3	-6 000		-6 000	
Muut toimintakulut	-54 227	-31 944	58,9	-59 946		-74 200	
Toimintakate, Joensuu	-404 000	-283 102	70,1	-443 642	-39 642	-428 000	-24 000
Kuntaosuudet	-140 000	-73 375	52 %	-155 214		-150 000	
Kontiolahti	-78 000	-41 010		-86 750		-84 000	-6 000
Liperi	-62 000	-32 365		-68 464		-66 000	-4 000
tuotot-kulut yhteensä	-544 000	-356 477		-598 856		-578 000	-34 000

Hallintomenoihin esitetään myös edellä esitetyn lisäksi rahoitusta, jota käytettäisiin kehittämishankkeisiin seuraavasti, yhteensä 110 000 €. Hankkeet on alla esitetty asiantuntija-arvion mukaan tärkeysjärjestyksessä.

1. Joensuun seudun joukkoliikenteen vyöhykkeet ja asiakashinnasto kaipaavat päivytystä. Edellinen tarkastelu on tehty vuonna 2015. Kesällä 2016 voimaan tullut vyöhykejako ja asiakashinnoittelun perusteet ovat siis edelleen voimassa. Pieniä tarkastuksia tehtiin ELY-liikenteen tullessa mukaan JOJO-Walttiin kesällä 2021.

Waltti lippu- ja maksujärjestelmä on kehittynyt käyttöönoton jälkeen vuodesta 2015. Käyttöön on tullut uusia myyntikanavia sekä uusia lipputyyppejä. Vastaavasti vanhoja on poistumassa käytössä taustajärjestelmän päivittymisen myötä vuoden 2023 aikana.

Myös kuntien kouluverkko muutokset sekä esimerkiksi uudet asuinalueet olisi hyvä huomioida vyöhyketarkastelun yhteydessä.

2. Seudulliseen liityntäpysäkkiselvitykseen haettiin Liikkumisen ohjauksen valtionavustusta syksyllä 2022, mutta sitä ei saatu. On kuitenkin nähty tarvetta aikaisimmin määriteltyjen joukkoliikenteen laatukäytävien päivittämiselle. Laatukäytävien liityntäpysäkkien ja niiden ympäristöjen laatuvaatimukset olisi myös hyvä tarkastella sekä kartoittaa potentiaaliset katostarpeet.
3. Myös "Bussikummi" -palvelulle haettiin vuoden 2022 syksyllä rahoitusta, mutta rahoitusta ei saatu Liikkumisen ohjauksen hankehaun yhteydessä. Tässä hankkeessa on tarkoituksena palkata hankehenkilö, joka toimii liikkumisen ohjauksen tukihenkilönä eli auttaa ja ohjeistaa käyttäjiä erilaisissa matkustus- ja tiedonhankintatilanteissa.

Näistä hankkeista liityntäpysäköintiselvitys on mukana Joensuun seudullisen liikennejärjestelmän aiesopimuksen toimenpiteissä vuosille 2023-2027 ja "Bussikummi" -palvelu on mukana Joensuun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 toimenpidelistauksessa.

Yllä mainittujen hankkeiden kustannukset ovat suuntaa antavia arvioita. Hankekustannukset jakautuvat kunnittain seuraavasti asukaslukujen suhteessa:

	Joensuu	Kontiolahti	Liperi	Yhteensä
Vyöhykeselvitys	22 224	4 346	3 430	30 000
Liityntäpysäköintiselvitys	29 633	5 794	4 573	40 000
Bussikummi	29 633	5 794	4 573	40 000
Yhteensä	81 490	15 935	12 576	110 000

Liikennöinti

Liikennöinnin toimintakuluihin ehdotetaan lisäystä yhteensä 1 580 000 euroa verattuna vuoden 2023 talousarvioon.

Liikennöintikorvausten arvoidaan nousevan JOJO-liikenteen osalta noin 1 100 000 €. Kustannusindeksin odotetaan pysyvän vuonna 2024 loppuvuoden 2023 tasolla. Uusituvan dieselin käyttöto on paikallisliikennekohteessa ajoittui helmikuuhun 2023. Uusiutuvaa dieseliä käytetään 7 dieselautossa sekä sähköautojen lisälämmittimissä. Lisäksi on paikallisliikennekohteen osalta varauduttu mahdollisiin sopimuksen mukaisiin asiakastytyväisyys- ja toteutuneiden vuorojen kannustimiin. Nämä ovat maksimissaan 4 % ao. kuukauden liikennöintikorvauksesta.

Noutopoika-liikenteen liikennöintikorvauksissa ja markkinaehtoisen liikenteen nousukorvauksissa odotetaan tulevan kustannusnousua noin 40 000 euroa.

ELY-keskuksen rahoituspäätöksen mukaisesti ELY-liikenteen kustannusosuuksien nousun arvioidaan olevan 440 000 euroa vuoden 2023 talousarvioon verrattuna. ELY-keskuksen rahoituspäätöksen mukaisesti kuntarajat ylittävässä liikenteessä kuntien yhteenlaskettu rahoitusosuus nousee 20 %:sta 25 %:iin. Keskuskaupungin

osuus on 20 %, muille jaetaan tasaosuuksiin. Tämä korostus koskee seuraavia sopimuksia:

- Joensuu-Liperi-Heinävesi-Varkaus
- Joensuu-lisalmi
- Rääkkylä-Liperi-Joensuu
- Outokumpu-Kuopio (valtaosa tästä liikenteessä liikennöitsijän ylläpitämää)

Muissa ELY-keskuksen hankkimissa liikenteissä, mm. Joensuu-Lieksa, Joensuu-Illomantsi, Joensuu-Kitee, Joensuu-Polvijärvi) indeksitarkastettuja kuntaosuuksia on nostettu 5 % muiden kuntien osalta ja 10 % keskuskaupunkien osalta.

Liikennöinnin tuottojen arvioidaan lisääntyvän yhteensä noin 1 460 000 euroa.

Kelan koulumatkatulojen arvioidaan lisääntyvän 640 000 euroa. Matkojen ja tulojen lisääntyminen johtuu 1.8.2021 voimaan tulleesta oppivelvollisuuslain muutoksesta. Vuosiluokka kerrallaan valtaosa opiskelijoista, joiden koulumatka ylittää 7 km, ovat oikeutettuja maksuttomaan koulumatkaan. Kela korvaa matkojen järjestäjille matkalippujen kustannuksia koulumatkatukena.

Peruskoululaisten matkalipputuloihin esitetään korotusta 20 000 euroa. Joensuun ja Liperin osalta arvioidaan matkamäärien pysyvän ennallaan, Kontiolahten matkamääriin on arvioitu vähentymistä Lehmon yläkoulun käyttöönoton jälkeen. Tuloihin on arvioitu koulumatkahinnan päivittämisestä aiheutuva tulon korotus. Koulumatkan hinnanmuutosta esitetään 1.1.2024 alkaen.

Muiden lipputuottojen arvioidaan lisääntyvän vuoden 2023 talousarvioon verrattuna 800 000 eurolla. Matkamäärien lisääntyminen vuosittain ja ennustettu lisääntyminen vielä jatkossakin vaikuttaa tulojen lisääntymiseen. Käteistulojen arvioidaan lisääntyvän 570 000 euroa, kausilipputulosten 130 000 euroa ja ELY-tulojen 100 000 euroa.

Vastaavasti kuntalaskutus säilyy ennallaan samoin kuin keskisuurten kaupunkiseutujen henkilöliikenteen valtionavustuksen perusrahoitus. Ilmastoperusteista valtionavustusta ei enää vuonna 2024 ole käytössä.

Liikennöinnin tuottojen ja kulujen erotus ennen kuntalaskutusta tulee talousarvioehdotuksen mukaan olemaan 5 038 000 euroa vuonna 2024. Toimintakate heikkenee yhteensä 112 000 euroa verrattuna vuoden 2023 talousarvioon. Heikkeneminen kohdistuu Joensuulle, johtuen ELY-keskuksen liikenteiden muuttuneesta kustannusjaosta.

Tuloslaskelma €						16.8.2023
Tammikuu-Kesäkuu 2023						
2442 Seudullinen joukkoliikenne						
	Ta 2023	Tot. 1-6 2023	Tot. %	Ennuste 31.12.2023	TAE 2024	Muutos Ta2023 / TAE 2024
Toimintatuotot	7 104 000	3 218 563	45,3	8 297 844	8 569 000	1 465 000
Myyntituotot	5 304 000	2 499 403	47,1	5 797 844	6 129 000	
Tuet ja avustukset	1 800 000	719 161	40	2 500 000	2 440 000	
Toimintakulut	-10 870 000	-5 115 725	47,1	-12 085 700	-12 447 000	-1 577 000
Palvelujen ostot	-10 870 000	-5 107 915	47	-12 085 700	-12 447 000	
Muiden palvelujen ostot	-10 870 000	-5 107 915	47	-12 085 700	-12 447 000	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-7 810	****	0	0	
Toimintakate, Joensuu	-3 766 000	-1 897 162	50,4	-3 787 856	-3 878 000	-112 000
Kuntaosuudet	-1 160 000	-468 556	40 %	-1 136 244	-1 160 000	0
Kontiolahti	-700 000	-282 192		-684 404	-700 000	0
Liperi	-460 000	-186 364		-451 840	-460 000	0
Tuoto-kulut yhteensä	-4 926 000	-2 365 718		-4 924 100	-5 038 000	-112 000

Talousarvioehdotus vuodelle 2024 on kunnittain seuraava (alv 0):

€	Joensuu	Kontiolahti	Liperi	Yhteensä
Hallinto	428 000	84 000	66 000	578 000

Liikennöinti	3 878 000	700 000	460 000	5 038 000
Yhteensä	4 306 000	784 000	526 000	5 615 000

Lisäksi esitetään kehittämishakkeisiin varausta vuodelle 2024 yhteensä 110 000 €.

Seudullisen joukkoliikenteen talousarvioehdotus käsitellään osana Joensuun kaupunkirakennelautakunnan talousarvioehdotusta sen jälkeen, kun Joensuun kaupunginhallitus sekä Kontiolahden ja Liperin kunnat ovat antaneet talousarvioehdotuksesta kannanottonsa.

Matkustajamäärä

Joensuun seudun joukkoliikenteen matkamäärät nousivat vuosittain vuodesta 2015 alkaen. Koronapandemian vuoksi tämä kasvu pysähtyi vuonna 2020. Vuonna 2021 matkamäärissä käännyttiin taas kasvusuuntaan. Vuonna 2023 arvioidaan toteutuvan 2,5 miljoonaa matkaa. Matkamäärien kasvun toivotaan jatkuvan ja vuodelle 2024 ehdotetaan matkamäärätavoitteeksi +6 % vuoden 2023 arvioidusta toteutumasta eli 2 650 000 matkaa. Heinäkuussa 2023 oltiin 11 % edellä vuoden 2019 aikaisempaa matkustajaennätystä.

	2019	2020	2021	2022	arvio 2023	TAE 2024
Matkat	2 422 887	1 688 367	1 887 058	2 269 883	2 500 000	2 650 000
Muutos-%	5,5	-30,3	11,8	20,3	10,0	6 %/ tot arvio 23

Valmistelija: joukkoliikenne-logistikko Marja-Leena Inkinen-Remes

Liikennejärjestelmänsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

- pyytää Joensuun kaupunginhallituksen sekä Kontiolahden ja Liperin kuntien kannanotot vuoden 2024 seudullisen joukkoliikenteen talousarvioehdotuksesta viimeistään 20.9.2023,
- samalla hyväksyä osaltaan Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esittämän henkilökuljetusten yhteistyösopimukseen liittyvän rahoitussuunnitelman ajokaudelle 2023 - 2024.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

SEUJOUKJ 11.10.2023 § 32
844/02.02.00.00/2023

Lausuntopyyntöön on tullut seuraavat vastaukset:

Kontiolahden kunta (kunnanhallitus 11.9.2023 § 184):

Kontiolahden kunnanhallitus ei hyväksy seudullisen joukkoliikennejaoston esitystä joukkoliikenteen kustannuksista vuodelle 2024. Kunnanhallitus esittää, että vuoden 2024 seudullisen joukkoliikenteen kustannustaso säilyy vuoden 2023 alkuperäisen talousarvion suuruisena mukaan lukien esitettyjen hankkeiden omarahoitusosuudet.

Kontiolahden kunnanhallitus esittää myös seudulliselle joukkoliikennejaostolle, että talousarvion suunnitelmavuosien osalta käynnistetään kustannusten tarkastelu. Kuntien taloustilanteen kehittymisen ennusmerkkien mukaisesti talouden tarkastelua on tulevaisuudessa käytävä laaja-alaisesti kunnan eri toiminnoissa mukaan lukien seudullinen joukkoliikenne.

Liperin kunta (kunnanhallitus 18.9.2023 § 183):

Liperin kunnanhallitus pitää hyvänä liikennöinnin kustannusten tasaantumista kahden poikkeavan nopean kasvuvuoden jälkeen. Kuntatalouden näkymät heikkenevät merkittävästi vuodesta 2024 alkaen ja myös seudullisen joukkoliikenteen osalta tulisi kuitenkin vielä tarkastella mahdollisuutta kattaa kehittämishankkeiden kuntaosuuden hallinnon perusmäärärahoista tai karsia toteutettavia kehittämishankkeita.

Joensuun kaupunki (kaupunginhallitus 2.10.2023 § 368)

Joensuun kaupunginhallituksen lausunnon mukaan kaupungin vuoden 2024 talousarvion tavoitteena on nettomenojen kasvun pysäyttäminen. Vaikka joukkoliikenteen muutos on suhteellisen maltillinen kuntien haastavan taloustilanteen johdosta olisi perusteltua, että kehittämishankkeiden osuus pystyttäisiin kattamaan joukkoliikenteen talousarviosta ilman määrärahojen nostoa. Lisäksi kuntien haastava tilanne huomioiden tulisi tarkastella myös tulevien vuosien osalta joukkoliikenteen kustannusten kehitystä ja mahdollisuuksia vaikuttaa kustannusten kehitykseen huomioiden kuitenkin myös muut tavoitteet (mm. ilmastotavoitteet).

Seudulliselle joukkoliikennejaostolle ehdotetaan, että seudullisen joukkoliikenteen vuoden 2024 talousarvioehdotusta muutetaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Kehittämishankkeista käynnistetään lippuvyöhykkeitä ja asiakashintoja koskeva selvitys jo vuonna 2023. Hankkeen rahoitusta selvitetään liikennesuunnittelun puitesopimusjärjestelyyn varatusta rahoituksesta. Hankkeen pääasiallisena tavoitteena on selkeyttää järjestelmää ja helpottaa matkustamista. Matkamäärien lisääntyessä myös tulot lisääntyvät. Samalla selvitetään mahdollisuutta korottaa asiakashintoja vastaamaan paremmin kohonneita liikenteen järjestämiskustannuksia kuitenkin vaarantamatta matkamäärien kehityksen hyvää suuntausta. Muutokset tulisivat voimaan kesä- tai elokuussa 2024.
- Sopeutetaan vuoden 2024 talousarvioehdotusta lähemmäs vuoden 2023 alkuperäistä talousarviota.
- Muiden kehittämishankkeiden osalta ei lähdetä etenemään vuonna 2024 ellei talouskehitys anna siihen mahdollisuutta.
- Tarkastellaan vuoden 2024 aikana pidemmän aikavälin sopeuttamis-/kehittämistoimia. Keväällä 2024 kilpailutetaan JOJO-liikenteen kohteet 2 ja 3, joissa liikennöidään Liperi-Joensuu-Hammaslahti ja Joensuu-Kontiolahti -liikenteissä. Kilpailutuksen jälkeen pystytään paremmin arvioimaan liikennöintikustannuksia vuodesta 2025 eteenpäin.
- Selvitetään Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa yhteisesti hankittujen liikenteiden kokonaisuus ja kustannusten jakautumisen periaatteet.

Päivitetty vuoden 2024 talousarvioehdotus toimitetaan kuntiin seudullisen joukkoliikennejaoston kokouksen jälkeen.

Valmistelija: joukkoliikennelogistikko Marja-Leena Inkinen-Remes

Liikennejärjestelmänsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

hyväksyä yllä kirjoitetun ehdotuksen vuoden 2024 talousarvioehdotuksen päivittämistä varten.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.